

3. Отношение на инсталираната механична мощност към броя на работниците

Данните от двете преброявания относно инсталираната мощност и броя на работниците, както и отношението между тези два производствени фактора, са изложени в таблица 2.

Въ течение на времето от 1926 до 1934 година, развитието, както на минитъ, така и на преработвателната промишленост, е по-значително в машинизирането имъ, отколкото в броя на заетитъ в тях работници. Най-малка разлика между степенитъ на развитие по двете посоки (машинизиране и работници) е в текстилната индустрия (206 и 201, 1926 = 100), а най-голяма — в електропроизводството (407 и 115, 1926 = 100).

Намалението, което се забелязва в броя на работниците, заети в мелничарството, се дължи на големата криза, която прекарва казаната индустрия. Намалението броя на работниците, заети в производството на растителни масла, се дължи на основаването нови заведения съ модерни инсталации — поради механизизиране на производството ограничено е приложението на човешкия трудъ.

Ако измърваме степента на машинизирането съ количеството на двигателната мощност, която се пада на единъ работникъ, напредъкътъ презъ времето отъ 1926 до 1934 година е значително, както за минитъ (146, 1926 = 100), тъй и за преработвателната промишленост (140, 1926 = 100).

Таблица 3. съдържа данни, подобни на тези отъ таблица 2., но отнасящи се само за насърдчаваната индустрия презъ времето отъ 1929 до 1936 година. Тукъ машинизирането, измървано съ количеството на двигателната мощност, която се пада на единъ работникъ, е много по-значително отколкото в преработвателната промишленост (въ двугодишния периодъ отъ 1933 и 1934 година то е било 5·6, а въ следния — 5·7), защото това са заведения много по-голями отъ тези, за които се даватъ сведения въ таблица 2.

И споредъ даннитъ въ таблица 3, развитието на машинизирането е по-бързо (131 за годинитъ 1935 и 1936) отколкото увеличението броя на заетитъ работници (115 за съжитъ две години, 1929 = 100).

4. Отношение на инсталираната механична мощност към броя на жителитъ въ страната

Ако мощността на всички инсталирани въ страната първични двигатели разпределимъ по броя на жителитъ на страната, ще получимъ, че презъ 1926 година са се падали по 0·032 конски сили на жителъ, а презъ 1934 — по 0·045 конски сили, или ако даннитъ за 1926 вземемъ за 100, числото-показателъ за 1934 година ще е 140.

Напредъкътъ въ машинизирането, изразенъ въ конски сили на жителъ, е по-чувствителенъ въ преработвателната индустрия, където, ако въ 1926 година е 100, въ 1934 е 142. Въ насърдчаваната индустрия напредъкътъ на машинизирането отъ 1929 година (100) до 1934 е съ 31% (число-показателъ 131).

5. Отношение на инсталираната механична мощност към количеството на производството

Механизирането на индустрията у насъ се изразява не само въ увеличаване общата мощност на инсталиранитъ механични двигатели, но и въ инсталирането на по-усъвършенствувани производствени машини. Даннитъ отъ последната графа на таблица 4. показватъ увеличение количеството на производитъ, което се пада на една конска сила инсталирана механична мощност. Това увеличаване се отношение показва вече едно механизизиране въ тѣсенъ смисълъ на думата — замѣстване на човешкия трудъ съ механични двигатели. Тази тенденция е особено ясна въ производствата на памучни прежди и на хартия и картонъ.